

طرح و شیوه نامه اجرایی حفظ جزء سی ام قرآن کریم

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

مقدمه:

تحقق آرمان‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در گرو فراگیر شدن فرهنگ قرآنی در سطوح مختلف جامعه است. توسعه این فرهنگ به معنای تعمیق ایمان، شناخت و ارتباط و انس با قرآن و عمل به آموزه‌های قرآن توسط آحاد جامعه و مسئولان نظام است. این مهم مستلزم تعلیم قرآن به همه افراد جامعه است و ترویج فرهنگ حفظ قرآن و افزایش تعداد حافظان کلام وحی در کشور، یکی از مهمترین راهبردها در این تعلیم است تا آنجا که معصومین علیهم‌السلام برای حافظان جایگاهی والا قائلند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: درجات بهشت را به تعداد آیه‌های قرآن معرفی نموده و می‌فرمایند: وقتی که صاحب قرآن وارد بهشت شود، به وی می‌گویند بخوان و بالا برو، که هر آیه‌ای را درجه‌ای است. پس برتر از درجه حافظ قرآن درجه‌ای نیست! از سوی دیگر توجه به شیوه تعلیم در منویات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی نسبت به اهمیت حفظ قرآن و تصریح ایشان بر ضرورت وجود حداقل ده میلیون نفر حافظ قرآن در کشور می‌تواند اهمیت توجه به این راهبرد را گوشزد کند. دستیابی به این هدف نیازمند همت و برنامه‌ریزی صحیح در این زمینه است. این طرح با نگاه سلسله‌مراتبی ذیل سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سند راهبردی توسعه آموزش عمومی قرآن تعریف می‌شود.

چشم انداز

با اجرای دقیق این طرح طی یک سال تحصیلی، حداقل ۵۰ درصد از دانش‌آموزان حافظ جزء ۳۰ خواهند شد.

اهمیت و ضرورت (آثار و فواید حفظ قرآن)

برخی از آثار حفظ آیات قرآن مجید، عبارت است از:

۱. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم زمانی که فتنه ها مانند پاره های شب تاریک به شما روی می آورند بر شما باد رجوع به قرآن
۲. آرامش روحی: آگاه باش، دل ها با یاد خدا آرام می گیرد!
۳. فهم بهتر قرآن: مهمترین و عمده ترین اثر حفظ قرآن درک بهتر آن است. حافظ به سبب تسلط بر همه آیات، ارتباط آنها را نیک درمی یابد و در پرتو آن درکی بهتر و درست تر از قرآن به دست می آورد.
۴. هم نشینی با فرشتگان: حافظ قرآن که بدان عمل کند، در آخرت رفیق و همراه فرشتگان و سفیران الهی خواهد بود.^۲
۵. انس با قرآن و تلاوت آن موجب احیاء و شادابی دل می شود: رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: ای پسر! از قرائت قرآن غفلت مکن که قرآن دل را زنده می کند!
۶. نجات از تنهایی: زندان تنهایی، ناخودآگاه در انسان ترس و وحشت ایجاد می کند و در این موقعیت انسان نیاز به دوست و همراهی دارد، بهترین مونس و همدم آدمی در تنهایی کتاب است و چه کتابی زیباتر و عمیق تر و با نفوذتر از قرآن است.
۷. سرشناسان اهل بهشت: اهل قرآن همانطور که در دنیا مورد تکریم و احترام مردم هستند، در بهشت نیز گرامی و محبوبند. (حاملان قرآن، سرشناسان اهل بهشت اند.)^۳
۸. تقویت حافظه و کمک به موفقیت تحصیلی دانش آموزان

اهداف:

۱. زمینه سازی انس با قرآن در کودکان ، نوجوانان و خانواده آنان
۲. تلاش جهت فرهنگ سازی مناسب و ارائه آموزش های لازم در چگونگی حفظ قرآن.
۳. ایجاد انگیزه و رغبت جهت حفظ آیات و سوره های جزء ۳۰ قرآن کریم
۴. فرهنگ سازی مناسب، تبلیغ و ترویج در امر حفظ قرآن کریم

^۲ - «الْبَذْرِ الَّذِي تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ» رعد، ۱۳: ۲۸.

^۳ - «عن أبي عبد الله - عليه السلام - قال: أَلْحَافُ الْقُرْآنِ لِلْعَامِلِ بِهِ مَعَ السَّعَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ» اصول کافی، ج ۴، ص ۴۰۴

^۴ - «قال رسول الله - صلى الله عليه وآله -: يَا بُنَيَّ لَا تَغْفُلْ عَنْ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ، فَإِنَّ الْقُرْآنَ يُحْيِي الْقُلُوبَ» كنز العمال، ج ۲، ص ۲۹۱.

^۵ - «قال رسول الله (ص): حَمَلَةُ الْقُرْآنِ غُرَفَاءُ أَهْلُ الْجَنَّةِ»

شناسنامه طرح:

مخاطبان	زمان اجرا	گستره طرح	شیوه اجرا	منبع آموزشی	نحوه ثبت نام
کلیه دانش آموزان و فرهنگیان	طول سال تحصیلی	تمامی واحدهای آموزشی	حضور و غیرحضور	جزء سی ام قرآن کریم	سامانه نورینو

*تمرکز اصلی اجرای طرح بر مدارس ابتدایی و متوسطه اول باشد

* حفظ سوره های جزء سی ام جزء رشته های مسابقات قرآن، عترت و نماز نیز می باشد لذا دانش آموزانی که در این طرح شرکت می نمایند می توانند همزمان با شروع مسابقات در این رشته نیز ثبت نام نمایند

مراحل اجرای طرح:

طرح حفظ جزء سی ام قرآن کریم به شیوه زیر اجرایی خواهد شد:

مرحله	محور آموزشی	زمانبندی
اول	سوره های ناس تا آخر زلزال	۱ مهر ماه ۱۴۰۴ تا پایان آبان ماه ۱۴۰۴
دوم	سوره های بینه تا آخر طارق	آذر ماه ۱۴۰۴ تا پایان بهمن ماه ۱۴۰۴
سوم	سوره های بروج تا آخر نبا	اسفند ۱۴۰۴ تا اردیبهشت ماه ۱۴۰۵

*این زمانبندی پیشنهادی و به جهت داشتن برنامه می باشد لذا بر حسب استعداد دانش آموز و اوقات فراغت آنها قابل تغییر است

گام های اجرایی:

ردیف	گام ها
۱	اطلاع رسانی شیوه اجرای طرح از طریق ارسال شیوه نامه، اطلاع رسانی در فضای مجازی و مراجعه حضوری کارشناسان و مدیران دارالقرآن به مدارس
۲	تشکیل جلسه هماهنگی با حضور معلمان، نماینده انجمن اولیا و مربیان و هیئت دانش آموزی به منظور تصمیم گیری درباره شیوه های اطلاع رسانی و جذب دانش آموزان
۳	توزیع کاربرگ های حفظ جزء ۳۰ قرآن کریم در مدارس (با اولویت آموزشگاه ابتدایی و سپس متوسطه اول)
۴	انتخاب و معرفی یکی از همکاران از هر آموزشگاه به عنوان مجری طرح
۵	آموزش مجریان طرح با روشهای حفظ قرآن کریم (با همکاری دارالقرآن)
۶	آموزش دانش آموزان و اولیا با روشهای حفظ قرآن کریم و در اختیار قرار دادن فایل های صوتی ترتیل سوره های جز سی ام قرآن کریم یک بار و سه بار تکرار (توسط مجری و یا مربیان دارالقرآن) و شروع فرآیند حفظ (محتوای مورد نیاز از طریق کانال من عاشق قرآنم در پیام رسان ایتا به آدرس https://eitaa.com/Asheghquran قابل دریافت است)
۷	کنترل محفوظات دانش آموزان به صورت هفتگی توسط آموزگار و یا مجری طرح
۸	تشویق دانش آموزان در همه مراحل حفظ
۹	انجام آزمون مرحله اول و دوم و ثبت در سامانه نورینو برای شرکت در قرعه کشی
۱۰	انجام آزمون پایانی توسط دارالقرآن و ثبت در سامانه حافظان
۱۱	اعلام اسامی قبول شدگان به استان برای صدور گواهی توسط دارالقرآن
۱۲	اهدای لوح تقدیر، گواهینامه و هدایای دانش آموزان و مجریان برتر

پیشنهاد اجرایی

قرائت یک سطر از قرآن به صورت تکرار در صف صبحگاه و اول ساعت تمامی کلاسهای همان روز در مدارس می باشد که مجموعه آموزشی مایل می باشند به صورت ویژه طرح را اجرا نمایند پیشنهاد می گردد (نوشتن آیات بالای تخته و یا در نظر گرفتن محلی برای نصب روزانه آیات قرآن کریم برای اجرای این روش لازم می باشد)

یادآوری

- ۱- آموزگاران می توانند از فرصت زنگ قرآن (بخشی از سه ساعت مصوب آموزشی) زنگ هدیه های آسمانی، و... برای آموزش و تحویل محفوظات استفاده نمایند.
- ۲- در مدارس متوسطه دوره اول و دوم مربیان پرورشی یا معاونین پرورشی می توانند از ظرفیت زنگ قرآن، درس تفکر و سبک زندگی، ... برای آموزش و تحویل محفوظات استفاده نمایند.
- ۳- تأیید یا صدور گواهی نامه توسط دارالقرآن صورت می گیرد.

- ۴- کارشناس قرآن، عترت و نماز اداره به همراه مدیر مرکز دارالقرآن مسئول اجرای طرح در منطقه میباشند
- ۵- دانش آموزانی که موفق به حفظ جزء سی ام قرآن کریم در سال تحصیلی نشوند می توانند با مراجعه به دارالقرآن در ترم تابستان نسبت به تکمیل محفوظات اقدام نموده و گواهینامه دریافت نمایند
- آموزش والدین توسط مربیان حفظ مراکز دارالقرآن به صورت مدرسه به مدرسه و یا تجمیعی چند مدرسه نیز توصیه می شود چون ممکن است مجری طرح در مدرسه توان پاسخگویی فنی و تخصصی به سوالات والدین را نداشته باشد.**

شیوه ثبت نام:

- ۱- دانش آموزان پس از ورود به سامانه نورینو از قسمت پوشش ها و مسابقات عمومی با کلیک بر روی عکس طرح ملی حفظ جزء ۳۰ قرآن کریم (مرحله اول) نسبت به ثبت نام اقدام می نمایند.
- ۲- مراجعه به مدیر، مربی یا معاون پرورشی و یا معلم کلاس

پیشنهادهای اجرایی جهت سهولت حفظ و تثبیت:

- قرائت آیات روزانه بصورت همگانی و جمع خوانی در مراسم صبحگاه
- در هر کلاس قبل از شروع درس پس از ذکر صلوات، تلاوت آیات روزانه بصورت دسته جمعی؛
- اختصاص دقایقی از درس قرآن دوره ابتدایی به طرح حفظ جزء سی ام
- طراحی و نصب کاربرگ دیواری در کلاس های درس که اسامی دانش آموزان هر کلاس به همراه اسامی سوره های جزء سی ام در آن درج شده باشد (حفظ هر سوره توسط دانش آموز در کاربرگ ثبت می شود)
- انتخاب همیار مربی از بین دانش آموزان جهت کنترل و نظارت بر محفوظات دانش آموزان
- تجلیل از دانش آموزان موفق بصورت هفتگی در مراسم صبحگاه
- برگزاری محافل انس با قرآن با حضور دانش آموزان حافظ جهت انگیزه بخشی به دانش آموزان
- برگزاری اردوهای آموزشی و انگیزشی با رویکرد نشاط و شادابی یک روزه برای دانش آموزان حافظ

ارزشیابی:

- معلم کلاس یا مجری طرح به صورت هفتگی محفوظات دانش آموزان را کنترل می نماید
- در آزمون پایانی هم که توسط دارالقرآن انجام می شود از هر حافظ ۳ سؤال ۸ سطری از قرآن های رایج ۱۵ سطری (عثمان طه) پرسیده شود؛
۱. بهترین حالت برای حفظ قرآن ترتیل خوانی است ولی ارائه محفوظات بصورت فارسی خوانی نیز مورد قبول می باشد.
۲. دانش آموزانی که بتوانند حد نصاب حسن حفظ را کسب نمایند، گواهینامه قبولی در دوره به آنها اهدا خواهد شد.

۳. کنترل محفوظات دانش آموزان در طول اجرای طرح بر عهده آموزگار، مجری طرح، معاون پرورشی و یا مربی پرورشی خواهد بود
 ۴. آزمون پایانی توسط دارالقرآن اجرا خواهد شد
 ۵. هر دانش آموز می تواند پس از حفظ هر سوره به همکاران مذکور مراجعه و محفوظات خود را ارائه دهد،
 ۶. پس از پایان دوره حفظ جزء سی آزمون نهایی برگزار می گردد.
 ۷. همکاران فرهنگی نیز با مراجعه به دارالقرآن ادارات تابعه آزمون خواهند داد.
 ۸. بنابر درخواست موردی دانش آموزان در پایان هر مرحله گواهی نامه یا لوح تقدیر آن مرحله با امضاء مدیر آموزشگاه اهدا می شود.
- تبصره:** مدیر آموزشگاه می تواند از توان و تخصص اولیاء توانمند برای آموزش و ارزشیابی استفاده نماید.
- تبصره:** استفاده از نیروهایی که در قالب طرح های مختلف از جمله (روحانیون وظیفه، طرح امین، روشنا، ائمه جماعات) بلامانع و مورد تأکید است.

موارد تشویق:

الف - دانش آموزان:

۱. به دانش آموزانی که موفق به کسب نمره قبولی در آزمون پایانی شوند گواهینامه پایان دوره و لوح تقدیر با درج رتبه یک استان توسط مدیر کل آموزش و پرورش استان تعلق خواهد گرفت
۲. با پایان هر مرحله جوایز نفیس و ارزشمندی از طریق قرعه کشی در اختیار دانش آموزان حافظ قرار خواهد گرفت
۳. به منظور تقویت انگیزه دانش آموزان و تشویق هر چه بیشتر آنان به حفظ قرآن کریم، در هر مرحله با همکاری انجمن اولیا و مربیان جوایزی در نظر و به ایشان اهدا گردد.

ب- فرهنگیان و مدارس مجری طرح:

۱. به کلیه همکاران فرهنگی که موفق به حفظ جزء سی ام قرآن کریم شوند لوح تقدیر با امضای مدیر کل آموزش و پرورش اهدا خواهد شد.
۲. آموزگاران، مدیران و معاونین آموزشگاههایی که موفق به مشارکت دادن بیش از ۵۰ درصد دانش آموزان کلاس یا آموزشگاه خود شوند، لوح تقدیر وزارتی و استانی تعلق خواهد گرفت و در سبد قرعه کشی نیز قرار می گیرند
۳. مجریان فعال طرح در مدارس نیز توسط مدیر کل آموزش و پرورش تشویق خواهند شد

منابع مالی:

هزینه های اجرای این طرح از محل اعتبارات تخصیصی رئیس اداره، خیرین، مدارس، انجمن اولیا و مربیان و والدین تامین می گردد